

Snuffelen aan telen op water

'In de kas, dat ligt het meest voor de hand'

Paul Leenheer heeft 100 viertante meter bassin voor de teelt op water. Geen oppervlakte waar je van achterover slaat, wel een oppervlakte voor een mooie kennismaking. "Afnemers willen steeds schonere producten."

tekst en foto's Joost Stallen

Ik denk dat we meer naar dit soort teeltvormen moeten omkijken, merkt Paul Leenheer op. Hij doelt op de teelt van gewassen op drijvers in water. In zijn kas in Zwijndrecht wijst hij op een met water gevuld bassin op de grond. Op ongeveer een derde van de oppervlakte groeit kropsla, lollo bionda en lollo rossa en paksoi, op het oog gezond en op kleur. De komende dagen komt er nog ijsbergsla en little gem bij, "allemaal om te proberen." Het bassin is 100 vierkante meter groot, de drijvers komen van Botman Hydroponics in Hoorn. Het zijn er 100, ze zijn 76 x 114 centimeter voor 24 planten per drijver. Dat geeft een plantdichtheid van 26 stuks per m².

Jaarrond

"Het moet steeds schoner, afnemers worden daar strenger in". Leenheer teelt onder glas in Zwijndrecht, in Ridderkerk en in Dordrecht, en buiten met name slasoorten. "Je vind duiven, slakken, en sinds twee jaar ganzen. Die houd je nooit volledig uit het gewas. Daarnaast speelt bij buitenteelten de voortdurende discussie over de uitspoeling van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen."

De teelt op water in de open lucht ligt wat Leenheer betreft minder voor de hand. Zo'n investering is al gauw te duur om een deel van het jaar te gebruiken. Bovendien loert in bladgewassen het gevaar van de hagelschot veroorzakende *Microdochium*schimmel. In onderzoek op proeftuin Zwaagdijk werd duidelijk dat de infectie wordt aangejaagd door opspattend (regen)water. "Dus is een beschermde omgeving nodig, waar je 'droog' en jaarrond kunt telen."

Teeltperikelen

De planten, op substraatpluggen die net boven de waterspiegel hangen, klemmen in doorzichtige cups (kader) en hebben een mooie wortelontwikkeling. Om de wortelvorming op gang te krijgen, zijn de pluggen aanvankelijk bevochtigd met een (juten) draadje dat onder de plug uitkomt tot in het water. Door de capillaire werking raakt de plug vlot bevochtigd.

De als planthouder fungerende cupjes maken het ook mogelijk de plantdichtheid relatief eenvoudig aan te passen aan de teeltfase. Zo ver is het nog niet, want de planten hebben nu van begin tot eind op dezelfde groei-

ruimte. "Je zou ze eerst dicht op elkaar moeten zetten, als een verlengde opkweek. Met deze cupjes moet dat makkelijk te mechaniseren zijn." Uitzoeken en ontdekken geldt ook voor de voedingsoplossing. De huidige samenstelling komt van Proeftuin Zwaagdijk en voldoet goed. Alleen paksoi groeit in vergelijking met bladgewassen minder vlot. "Zou je uitbreiden, dan waarschijnlijk met apart bassins voor verschillende gewassen met daarvoor specifieke bemestingschema's." ●

Paul Leenheer: 'Ik denk dat we meer naar dit soort teeltvormen moeten. Afnemers willen het steeds schoner hebben'.

Drijverbakken

De drijverbakken bij Leenheer zijn specifiek voor de binnenteelt. Voor de buitenteelt worden de bakken voorzien van een afvoersysteem voor regenwater, gescheiden van het bassinwater. Volgens Botman zou *Microdochium* met zijn drijvers niet aan de orde zijn. De cupjes zijn een recente vinding, "wind- en waterdicht en passend over de pilonen op de drijverbakken, en met groeven waarlangs er lucht in de pilonen kan toetreden. De pluggen hangen in een omgeving met een hoge rv, wat de wortels mooi wit houdt."

In een teeltcup kan een plug van zo'n 3 centimeter. Het touwtje zorgt in het begin voor voldoende vocht.